ДГ „ХАНС КРИСТИАН АНДЕРСЕН”

с. Челопеч, ул. „Любен Каравелов” №12

УТВЪРЖДАВАМ: **/П/**

Л. Бързакова

Директор на ДГ „Ханс Кр. Андерсен”

Заповед № 019/ 16.09. 2024 г.

ПРОГРАМА
за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи

ВЪВЕДЕНИЕ

Изготвянето на Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи е подчинено на основните приоритети на образователната политика в Република България. Този процес е нормативно обоснован от Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 263, ал. 1, т. 9), а приемането и е в правомощията на педагогическия съвет.

Използването на специфична терминология предполага тълкуването на вложения смисъл. Равни възможности за децата се определя като признаване на тяхната равнопоставеност и създаване на физическа и емоционална среда за достъп и участие във всички дейности на детската градина. Приобщаването се осъществява при изключване на всякакъв вид дискриминация и се основава на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете. Уязвими са онези лица и групи, които търпят ограничения по отношение на участието си в социалния живот и ползването на социални права. Те не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и икономиката, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причини за това могат да бъдат ниски доходи и материални лишения; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастови проблеми; липса или недостатъчни социални умения; отношение към тях, основано на предразсъдъци и др.

Комуникативни нарушения са нарушения на артикулацията, нарушения на плавността, темпа и ритъма на речта (заекване) и др. специфични езикови нарушения.

Психо-социалната рехабилитация е комплекс от дейности на екипа по чл. 70, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование, за подпомагане на децата и учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве, а в някои случаи и на деца с изявени дарби, за постигане на оптимално ниво на самостоятелност и за придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценното приобщаване в системата на предучилищното образование.

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи се изготвя за по продължителен период и се актуализира при промяна на нормативни документи или на обстоятелствата. Конкретните дейности се включват в Годишния план за дейността, със съответните сроковете и отговорниците за предоставяне на подкрепата за личностно развитие (Чл. 6 от Наредбата за приобщаващото образование).

Нормативни документи за разработване на програмата:

Целите за устойчиво развитие на ООН до 2030 г. определят правото на образование и правото на равни възможности за успешна реализация като приоритет.

Основните нормативни документи, използвани за разработване на програмата са:

1. Конвенцията на ООН за правата на детето.
2. Харта на основните права в Европейския съюз.
3. Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж ЕВРОПА 2020.
4. Стратегията на Съвета на Европа за правата на детето (2016-2020 г.) с нейните приоритетни цели: „Равни възможности за всички деца“, „Детско участие“, „Живот без насилие за децата“.
5. Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020).
6. Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014 – 2020).
7. Закон за предучилищното и училищното образование.
8. Наредба за приобщаващото образование
9. Областна и общинска Стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците (*ако има такива).*

Вътрешно-институционални документи:

1. Стратегия за развитие на детската градина.
2. Програмна система.
3. Правилници, правила и др.

Водещи принципи при реализацията на програмата:

1. Извеждане правата и интересите на децата като приоритет.
2. Равнопоставеност, недопускане на дискриминация и приобщаване на всяко дете.
3. Съхраняване на етнокултурното многообразие.
4. Насърчаване и ефективно прилагане на правото на участие на децата.
5. Зачитане и приемане на индивидуалността и уникалността на всяко дете.
6. Гарантиране подкрепа на личностното развитие.

7. Осигуряване на сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование.

Основни цели:

1. Създаване на образователна среда за разгръщане потенциала за личностно развитие и успешна социализация на всяко дете.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование, в т.ч. и на децата от уязвимите групи.
3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система и в частност – на детската градина.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

Оперативни цели:

1. Да се проучат и оценят условията, свързани с възможностите на децата и техните семейства за пълноценно им развитие и участие в живота на детската градина.
2. Да се организира и координира дейността по предоставяне на равни възможности за всички деца и приобщаване на тези от уязвимите групи.
3. Да се осигури физическа, психологическа и социална среда за развитие на децата, в т.ч. и тези от уязвимите групи.
4. Да се приложат специфични мерки за работата по приобщаване на деца от уязвими групи – деца със СОП, деца на социално слаби семейства, деца невладеещи добре български език и др.
5. Да се открият и развиват силните страни на децата като се осигури адекватна подкрепа, както и да се осъществява ранна превенция на обучителни затруднения.

ЦЕЛЕВА ГРУПА:

1. Обща подкрепа – всички деца в детската градина на възраст от 3 години до постъпването им в училище.

2. Допълнителна подкрепа – деца на възраст от 3 години до постъпването им в училище, които принадлежат на една от следните групи деца:

2.1. със СОП;

2.2. в риск;

2.3. с изявени дарби;

2.4. с хронични заболявания, ако това оказва влияние на личностното им развитие.

ПРОЦЕДУРИ:

1. Общата подкрепа за личностно развитие, която се осъществява за всяко дете включва:

1.1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

1.2. занимания по интереси;

1.3. грижа за здравето;

1.4. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;

1.5. поощряване с морални и материални награди;

1.6. дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

1.7. логопедична работа.

Дейностите по определянето на обща и допълнителна подкрепа се организират и осъществяват от координатор, ръководител/член на Екипа за превенция, учителите на групата, психолог, логопед и др.

Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата се извършва от педагогическите специалисти в детската градина на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца или при постъпване за първи път в детската градина.

Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения и се провежда индивидуално за всяко дете, с писменото съгласие на родителя, след информирането му за начина на провеждането.

След провеждане на оценяването родителят се запознава с резултатите от него и в зависимост от това се определят, за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Като критерии за обучителни затруднения се вземат и резултатите от входяща и изходяща диагностика на децата от втора, трета и четвърта възрастова група.

Учителите на групите, при необходимост изготвят писмено становище, въз основа на което директорът сформира, със заповед ЕПЛР.

ЕПЛР извършва оценка на потребностите дава/или не становище за подкрепа. Директорът на детската градина, по предложение на координатора на ЕПЛР, издава заповед за определяне на децата и на условията за провеждане на дейностите.

Родителите се информират за заповедта не по-късно от 7 дни, преди началото на осъществяване на дейностите.

За превенция на обучителните затруднения на деца, които не владеят добре български език се осъществява обучение по образователно направление „Български език“ в педагогическите ситуации над минималния общ седмичен брой.

Обучение може се провежда и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие през неучебното време с обща продължителност не повече от 20 астрономически часа, разпределени в два модула по 30 минути дневно.

За резултатите от напредъка на детето учителите изготвят доклад в електронен или хартиен вид до директора в края на учебната година. Материалите, становищата и докладът са част от детското портфолио. Отчетеният напредък и препоръките от доклада се отразяват в личното образователно дело на детето.

2. **Допълнителна подкрепа за личностно развитие**, която се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности. На такава оценка подлежат деца със СОП, деца в риск, деца с изявени дарби и деца с хронични заболявания, ако това се отразява на обучението и социалната им адаптация.

При условие, че има необходимост и родителят дава съгласие за допълнителна подкрепа, попълва писмено заявление до директора и предоставя медицински документи.

Директорът, със заповед, назначава Екип за всяко конкретно дете. Екипът за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) на индивидуалните потребности на детето извършва оценката, като всеки от специалистите изразява становище, което се протоколира и след това се попълва Карта по образец. Въз основа на тази оценка, учителят на детето преценява съществува ли

необходимост от редуциране на учебното съдържание, по съответното образователно направление. В този случай се изготвя индивидуална учебна програма за всяко дете.

Директорът на детската градина изпраща копие на протокола с оценката, картата и решенията на ЕПЛР за всеки нов случай до РЦПППО в 7-дневен срок от оценката.

След одобрение от директора на РЦППО на определената допълнителна подкрепа, Екипът за подкрепа за личностно развитие на детето изготвя План за подкрепа, съобразно потребностите.

Промени по съдържанието на индивидуалните Програми и Плана за подкрепа могат да се правят по всяко време през учебната година като ЕПЛР заседава извънредно. Родителят присъства на всяко заседание и изразява мнение по взетите решения.

ЕПЛР изготвя **доклад до директора на детската градина**, съдържащ оценка на развитието на детето, на постигнатите цели и на резултатите от обучението, на използваните специални педагогически средства и методи на работа, на изпълнението на плана за подкрепа.

Дейности за организация на взаимодействието

Дейност	**Форми и време за изпълнение**	**Участници/Отговорник**	**Забележка**
1	**2**	**3**	**4**
Определяне на Координатор на екипите за подкрепа на личностното развитие на децата.	в началото на учебната година	директор	Координатор може да бъде заместник-директор, учител или друг педагогически специалист с компетентности и/или опит в областта на приобщаващото образование.
Скрининг за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителни затруднение.	В началото на учебната година децата от 1 – ва група и целогодишно с новопостъпили деца	учителите на групите	Регионалният център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование организира и/или провежда обучения на педагогическите специалисти, които извършват оценяването.
Запознаване на родителите с резултатите от ранното оценяване.	разговори след провеждане на скрининга	учителите на групите	Съвместно с родителя се определят за всяко дете дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие.
Провеждане на диагностични процедури по образователни направления.	в началото и края на учебната година	учителите на групите – 4, 5 и 6 – годишни деца	Тези процедури може да са съпътствани и с оценка за поведението

			и социалната адаптация на децата.
Обсъждане на резултатите и определяне на деца с обучителни затруднения, на които да бъде направена оценка на потребностите.	работни срещи на учители и педагогически специалисти	координатор	Родителите трябва писмено да заявят съгласие на детето за да бъде направена оценка от екипа.
Определяне на обща подкрепа на деца с обучителни затруднения, включително на невладеещи добре български език.	след проведените диагностични процедури	учители координатор	Общата подкрепа се обсъжда заедно с родителите. За деца, невладеещи добре български език се провеждат допълнителни педагогически ситуации или се работи в извънучебно време.
Идентифициране на децата с необходимост от допълнителна подкрепа на личностното развитие и предложение до директора за сформиране на екипи за подкрепа на всяко дете.	обсъждане	координатор	Родителите дават писмено съгласие и представят необходимите документи.
Създаване на екип за превенция със заповед на директора с цел установяване на причините, обсъждане и предлагане на мерки за осигуряване на обща и допълнителна подкрепа на деца с риск от отпадане с цел превенция на отпадането, взаимодействие с родителите им.	след установяване на причините, които водят до риск от отпадане	директор/екип за превенция	Взаимодействие с: • родителите с цел мотивиране за съвместна работа по преодоляване на причините, водещи до риск от отпадане; • институциите за осигуряване на социална или друга подкрепа.
Извършване оценка на потребностите на отделните деца от допълнителна подкрепа.	заседания на екипите	координатор директор	Заседанията се извършват отделно за всяко дете в присъствието на родител.
Информиране на РЦПППО и изготвяне на заповеди за определяне	писмена кореспонденция	директор	Изпраща се копие на протокола с оценката, картата и решенията на ЕПЛР за всеки нов

на допълнителната подкрепа.			случай до РЦПППО в 7-дневен срок от оценката.
Процедури по осигуряване на ресурсно подпомагане.	в началото на учебната година и за всеки отделен нов случай	директор	В определените в Наредбата за приобщаващото образование срокове.
Изготвяне на обучителни програми и индивидуални планове за подкрепа.	след извършване на оценката	учители и педагогически специалисти	Редуцирането на образователното съдържание се прави в зависимост от становището но ЕПЛР.
Създаване на условия за достъп на децата до медицинско обслужване.	началото на учебната година	директор и медицински специалист	Родителите са задължени да предоставят задължителната медицинска информация.
Организиране на дейности, свързани със здравното образование на децата.	съгласно Годишния план за дейността	учителите на групите и медицинските специалисти	Включване на родители в съвместни дейности с децата.
Провеждане на дейности по превенция на насилието и недопускане на тормоз.	съгласно Годишния план за дейността	учителите на групите	За целта се използват и педагогическите ситуации от различните образователни направления.
Актуализиране на Механизма за тормоз и превенция на насилието: Правила за превенция на тормоза и насилието; План за превенция и интервенция на тормоза и насилието.	в началото на учебната година	директор	
Обследване на 5-годишните деца за говорни нарушения и оказване логопедична подкрепа.	в началото на учебната година	логопед	Логопедът може да обслужва няколко детски градини.
Изграждане на Система за награждаване с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност	Съгласно Стратегията за развитие на детската градина.	директор	

и в заниманията по интереси.			
Анализ на нормативните и финансови ресурси и назначаване на необходимите специалисти.	При изготвяне на Списък-Образец № 2	директор	При необходимост и при възможност и образователен медиатор.
Осъществяване връзка със социален работник за осъществяване на социално-педагогическата работа в детската градина и за изпълнение на функцията на медиатор между семейството и обкръжението на детето	в началото на учебната година	директор	Необходимо е съдействието на общината, дирекциите „Социално подпомагане“ и отделите „Закрила на детето“.
Осигуряване на обучение на учителите.	съгласно Годишния план за дейността	директор	Чл. 11 от Наредбата за приобщаващото образование предвижда обучение за извършване на ранно оценяване
Изграждане на достъпна архитектурна среда, технически средства, специализирано оборудване и др.	целогодишно	директор	Необходимо е съдействието на общината
Обособяване на помещения и кътове за игри и индивидуална работа и почивка, за срещи и консултации с родители	целогодишно	директор	Необходимо е съдействието на общината.
Взаимодействие и обмен на информация с всички заинтересовани страни при осъществяване на дейностите за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца в задължителна предучилищна възраст	Сроковете по чл. 6 от ПМС № 100/2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователнат	Директор/ръководител на екипа за превенция	Регулярен обмен на информация с ангажираните институции и координиране на съвместни действия.

	а система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.		

С програмата са запознати всички членове на екипа на детската градина срещу подпис.

Програмата е публикувана на интернет страницата на детската градина.

Програмата е съгласувана с Обществения съвет към детската градина (Протокол № 001/ 13.09.2024 г.) и е приета с Решение, взето с Протокол № 001/16.09.2024 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърдена със Заповед № 019/ 16.09.2024 г. на директора.

Л. Бързакова /П/
Д Директор на ДГ „Ханс Кр. Андерсен”